

„Proprietairer“ er et ganske rigtigt Udtryk, uagtet Ingen forstaaer det, det er et godt Udtryk for den, der eier; vi savne nemlig et Navn — fordi vi have villet savne det — for dem, der bestode tilfulde, hvorved man adskiller dem fra dem, der ikke bestode tilfulde. Altsaa troer jeg, at deri ligger det særdeles Brange, om der forøvrigt kan være noget særdeles Brangt ved en Lov, der i sin Heelhed er saa vrang, deri ligger det Brange, siger jeg, at vi have holdt paa denne Begrændsning, og ikke enten ere gaaede saa langt over den, at vi slet ikke havde faaet Fæstegodsset med, eller saa langt ned, at vi have faaet saa Meget af Fæstegodsset med, at vi derved havde opgivet hele denne Forfjæl. Forøvrigt skal det stillede Ændringsforslag ikke afholde mig fra at stemme for Loven, fordi jeg er overbevist om, at den nok vil gaae igennem, hvad enten den gaaer til den ene eller anden Side. Jeg har tillige maaskee mindre Frygt end de fleste Andre for hvad der vil blive Følgen, om denne Lov ikke udkommer. Jeg har nemlig ikke denne store Frygt for Lehnbesiddere, jeg seer lige saa gjerne en Lehnbesiddere i Amtsrådet som en Mand, der igaar har vundet i Lotteriet, idag har kjøbt sig 20 Tdr. Hartkorn, derefter har gjort et Gilde og saa er bleven valgt. Det er mig meget kjarere at see en Greve der. Hos Lehnbesidderen har jeg dog Noget at holde mig til. Skjelder jeg ham ud for en Stymper, eller siger: Du har viist Dig som en slet Karl, har han dog et Navn at oprettholde og at forsvare, medens den Anden kun har sin Lotteriseddel, igennem hvis Beløb han har erhvervet de 20 Tdr. Hartkorn, og det er det fletteste Adelskab, der eksisterer. — Jeg har paa den anden Side ikke noget stort Haab om, at der ved denne Lov, hvilken Form den end faaer, vil opnaaes noget Væsentligt, thi i de Egne, hvor der ikke er noget Fæstegods, ville de samme Personer blive valgte; der vil indtræde en meget ringe Forfjæl i Fordelingen af Balgene, og, hvor der er meget Fæstegods, maa man lægge Mærke til, at der allerede bestaaer en Bestemmelse med Hensyn til Sognerådernes Sammensætning, som vil have stor Indflydelse. Der vælges nemlig ikke alene Personer, som ere tilstede i Sognene, som

Personer, men, naar en Hartkornbesiddere blot igennem sit Fæstegods af et vist bestemt Omfang er tilstede i Sognet, vælger han paa Grund af dette Hartkorn og faaer altsaa en afgjort Indflydelse paa Balgene, skjøndt han ikke personlig er tilstede. Det er en stor, en meget væsentlig Feil, men den eksisterer, og kan ikke forandres ved nærværende Lov, skjøndt det, som sagt, er en stor Feil, at en Mand faaer betydelig Indflydelse paa Sammensætningen af Sogneraadene og siden paa Amtsrådene, uden selv gennem Communeafgifter at kunne rammes i det Sogn, hvor han udøver denne store Indflydelse, fordi han ikke der har Domicil. Dette kunne vi imidlertid ikke, som allerede bemærket, afhjælpe ved nærværende Lov, og dersom vi denne Lov vedblive at have et slet Underlag og navnlig i de Amter, hvor der er meget Selveiergods, være af ingen eller idetmindste af meget ringe Indflydelse, saaledes at jeg for mit Bedkommende anseer det for temmelig ligegyldigt, i hvilken Skikkelse vi vortere Loven. Den er i og for sig et Misfoster, og er fremkommet paa en Maade, den ikke burde, idet det, der burde være kommet, ikke er kommet. Der foreslås os nemlig en Lov om Communerforholdene i en ganske anden Besskaffenhed og Skikkelse. Idet jeg udtaler dette, skal jeg ikke bestomindre anerkjende det Fortjenstlige hos den Mand, der har gjort dette Forsøg, thi jeg har altid vidst at anerkjende selv de smaa Fortjenester, og det maa jeg vel bede lægge Mærke til, at jeg, naar der tales om det Conservative, maaskee mere end de fleste Andre har været den, der har raadet til i alle store Anliggender at fare med Lempe og vide, hvor vi ere, og huske paa, hvilken lidet Magt vi ere. Derfor skal jeg, som sagt, uagtet jeg finder, at denne Lov i det Væsentlige ikke opfylder, hvad vi have Ret til at fordrø saavel efter Grundlovens Bestemmelse som efter hvad vi for 2 Aar siden i dyre Domme tilkjøbte os gennem Loven om Hartkornets Egnation, dog ikke undlade at erkjende det Fortjenstlige i, at vi ved dette Forslag dog have faaet Noget og „mange Vække smaa gjøre en stor Aa.“

Boserup: Efter hvad den ærede Ordfører og flere Talere, deriblandt den Taler, som nu satte sig, have udtalt, er det kun nogle saa Bemærkning